

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

Abonamente pentru Austria-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumără la toate oficiile postale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare Nr. 30, etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a. său 15 bani.
Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 68.

Brașov, Luni, Marti, 24 Martie (5 Aprilie)

1892.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie 1892 st. v.

se deschide nou abonament.

la care invităm

pe toți micii și sprijinitorii fetei noastre.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8 franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

La situațiune.*)

VII.

Brașov, 23 Martie v.

Conferența din Octomvre 1890 a luat, cum am vădit, în cestiunea memoriului o hotărâre, care se deosebește în mod esențial de aceea a conferenței din 1887.

La 1887 s'a decis: Vrem să informăm Coróna asupra adevăratelor motive ale politicii noastre de pasivitate.

La 1890 n'a mai fost vorba de motivele atitudinii poporului român față cu alegerile dietale, ci s'a decis „să se aducă la cunoștința prea înaltă toate gravaminele poporului român“.

S'a generalizat așadar scopul memoriului și totodată s'a prevădit în genere și timpul prezentării lui, dîcîndu-se, că acesta are a se face atunci, „cînd va fi de lipsă“ său oportun.

Firește, că îndată ce la 1890

*) A se vedea N-rii 59, 60, 63, 64, 65 și 66 ai „Gaz. Trans.“ din a. c.

n'a mai fost vorba de a se da monarhului o informațiune pentru un cas special, ci de a-i su-pune, așa dîcîndu, cartea tuturor plîngerilor poporului, trebuia să se țină seamă și de întrebarea „timpului oportun“.

Dér mai mult. Conferența a însărcinat comitetul, pe care l'a întregit la numărul de 25 membri, ca mai întîiu să publice un memorandum politic, care să cuprindă toate gravaminele poporului român și numai după aceea, „să aducă aceste gravamine la cunoștința prea înaltă.“ (Punct IV al deciziunilor conferenței din 1890).

Prin acesta conferența din 1890 s'a abătut cu totul dela hotărîrea conferenței din 1887.

Urmarea fî, că cei ce așteptau soluțiunea multă trăgînată a întrebării în direcțiunea indicată la 1887, acuma aflîndu-se față cu o nouă constelațiune și direcțiune, au devenit și mai neorientați, ca înainte.

Și acesta a trebuit să se întempele cu atît mai vîrtos, cu cît conferența dela 1890 a precisat încă și mai puțin decît cea anterioară hotărîrea ei dela punct IV.

S'a făcut propunerea în privința memoriului și s'a primit de conferență, dér motivarea ei a lip-sit cu totul ca și la 1887.

Neajunsul acesta se poate ușor explica prin faptul, că conferența din Octomvre 1890, n'a aflat un program pregătit și bine stabilit în cestiunea ce avea să o rezolveze. Totu ce au adus înaintea conferenței convocatorii ei, majoritatea de atunci a comitetului, a fost declararea, că „din cauza situațiunii agravate comitetul n'a mai simțit necesitatea, nici oportunitatea de a urma conform în-sărcinării primite dela conferența din 1887 în privința subșternerii memoriului la locul destinațiunii sale, fără ca să cîră sfatul și dis-

pozițiunile ulterioare ale actualei conferențe în cauza acesta“.

Pentru convocatorii nu era dér nicî acum vorbă de un program al memoriului, ci ei își întemeiau totă acțiunea pe falsa credință, că prin aceea, că ei între ei „au statorit tectul memoriului“, cestiunea era deja rezolvată și conferența n'avea decît să primescă acest tect și să hotărască „cînd să se subșternă la locul destinațiunii“.

Cestiunea ce nu s'a putut rezolva în sinul unui comitet de 11 persoane în timp de trei ani, credea sanguinicii convocatorii, că se va pute deslega într'o adunare de 136 delegați în timp de două zile și încă fără de nici o pregătire.

S'au înșelat însă amar. Cestiunea era mult mai grea, decît și-au închipuit vr'odată. Părerile erau diferite și astfel hotărîrea, ce a luat-o conferența din 1890 în cestiunea memoriului, n'a cîră răspuns de loc așteptărilor lor.

Neputîndu înrînge curentul opus vederilor lor, ei cedară și consimțiră la hotărîrea, ce s'a luat cu unanimitate; dér în loc de a trage o învățatură din cele eseriuate, pentru viitorul lor atitudine, ei deja de atunci erau decîși a privi hotărîrea conferenței, prin care s'a amînat subșternera memoriului, numai ca un amîstîțiu pe scurt timp.

Au cedat, dér au cedat numai cu rezervațiune mentală. Cu alte cuvinte, au luat o hotărîre cu hotărîrea ca să nu se țină de ea. Acesta a fost buba—care în decursul verei și a toamnei din anul 1891 a luat dimensiuni totu mai mari, pînă ce s'a spart pe neașteptate în conferența din Ianuarie 1892.

CRONICA POLITICĂ.

— 22 (3) Martie.

Privitor la alegerile din Bucovina și se telegrafiază „Gazetei Bucovinei“, din

Câmpulung, că acolo s'au început în 30 Martie alegerile în mijlocul unei agitațiuni ne mai pomenite. Presiunile au fost foarte mari, în sala de alegere stau gendarmi cu baionete; alegătorii au fost, alungați din sală, de prin coridore și chiar și de pe strade. Comisarul Tomasciuk amenința cu închisore și agita pe țărani spunîndu-le, că cei ce nu votază lista căpitanului, aceia nu țin cu împăratul. — Alegerile din Sadova, Rushoul, Jacobeni și Poiana-Stampii au fost cassate din cauză, că preoții din esposituri încă au fost aleși de alegători.

Tot cu privire la alegerile din Bucovina, foia oficială de acolo publică lista electorală corectată a colegiului al doilea electoral al marilor proprietari, pentru alegerea ce se va țin în 11 Aprilie n. c. Lista rectificată cuprinde 147 alegători, pe cînd lista de mai înainte cuprindea numai 138 alegători. Cele 9 voturi, făcute prin reclamațiune, sînt în mare parte ale Romînilor.

Din Viena se telegrafiază, că diarul „W. Allg. Ztg“ aduce o scoire, în care se dîce că în anul budgetu ministrul comunu de rășboiu va cere dela delegațiunii toate acele sume de bani, pe cari le-a cerut și în anul trecut. Conferențele ministeriale comune se vor deschide îndată după Pasca, în Viena.

Correspondentul parisiian al diarului „Times“ a avut zilele trecute un interview cu Bismarck despre împăratul Wilhelm II. Fostul cancelar de fieru dîce despre împăratul germanu, că este un domnitor cu spiritu superb, care fantasază despre lucruri mari și frumoșe, își dă totă silința să calce în urmele înaintașului său Iosif II, să reformeze lumea, să vindece ori ce abuz și ori ce scădere. Elu însă e înțelesu greșit și faptele lui se explică erăși greșit. Socialiștii, dela cari a așteptat, că se vor alia cu elu în rășboiul contra plutocrației, ađi il resping și urăscu. Naționalii-liberali, cărora li-a vorbitu despre gloria patriei, il țin de forte neconstanți, pe cînd omienii lui cei mai cumînți sîntu mînioși pe elu, de ce nu-i chiamă la guvern. Și etă împăratul

FOLETONUL „GAZ. TRANS.“

In amurgu.

De Jean Reibach.

Fontaine-Roses!

Cînd Mercoeur ceti anunțul de vîndare al acestei vile, fî cuprinsu de o agitațiune vehementă; elu se rădîmă în foteliu său, ér diarul îi cădî din mîna.

Fontaine-Roses! Cum 'și aducea aminte de elu, acum după cincîspre-dece ani! Din adencul amintirilor sale apărî căsătoria sa, o căsătoria din dragoste, luni de fericire, cari prin vina sa au fost nimicite. De-orece soția sa il iubise cu infocare și jertfise totul, era și ea în dreptu, să pretindă toate dela elu. Descoperirea a fostu infricoșată, greșala de neertat. Luiza fugise dela elu apröpe nebună, ou toate rugămintele și străduințele părinților ei; ea, cu mîinile proprii, săpase prăpastia între ei, răspîndî scandalul prin diare și prin sălele tribunalelor și obținî mai înteu separarea și apoi divorțul.

Fontaine-Roses! Acesta a fostu vila, în care își petrecură zilele de fericire, și pe care apoi o vînduseră advocații ei, ér după aceea se împrașciară ca pleava în vîntu amintirile scumpe. Omen ne-cunoscuți călcără pe urmele pașilor lor de prin alee și călcără cu picioarele gliile acele unde érba era încă plecată de greutatea ambelor corpuri, cari odihniseră în umbră. Alții beură din isvörle parcului, din cari ea cu mîna propriă îi deduse lui să bea. Alții vîdură aici răsăritul sörelui pe cerul cel azuriu, séu apusul lui pe firmamentul purpuriu, pe cînd örele de séră de unu amor îmbătător, răspîndeau plăcerea visurilor pe sub stelele, ce licăriau misteriosu.

De atunci uitase elu, séu mai bine dîsu, răpitu de valurile vieții, resignase. Dér înaintea acestui nume, care fără de veste apărî erăși înaintea ochilor săi sufletesci, îi părî întröga sa vietă pus-tiă și desperată, o agitațiune refractifera, unu drum fără nici o țintă.

Cele lalte amintiri i apăreau ca nes-

ce tablouri confuze, nevrednice de în-cordarea, ce trebuia să o facă mintea sa, pentru ca să le înțelgă și din ce în ce mai pronunțat apărea în spiritul său, ca și în o oglindă, amintirea de Luiza. După cum odinörá ochiul său privea pînă la vila luminată de söre, așa acum spiritul său, care pătrundea în depărtarea anilor trecuți, nu afla altceva decît visiunea amorului ei infocat.

Acum era elu în vîrstă de 50 ani; vietă sa, ce se pleca spre apusul, era, ca și toamna, ce lü incunjura și amorul acesta părea ca o flöre, ce zăcea veste-jită într'o carte și a cărei color mörte amintea pe cele vii și a cărei mirosu încă tremura printre frunzele uscate.

* * *

Fontaine-Roses! Mercoeur voia să o revädă. Elu veni, ca să mai vädă încă odată vila, ce era să fiä vîndută.

În parcü florile se veștejiră, frunzele galbene cădeau de pe arbori, acoperind pămîntul cu unu covor de colörea bronzului. Crengile arborilor se întindeau göle în aer, ér castelul cu

pietrile sale cioplite și cu ferestrele sale mari și posomorite, păreau că sîntu în-välite cu zăbranicu. Ai fi putut să 'lă asemănî ou unu mormöntu din o parte mai îndepărtată a cimitirului.

Pasörile cîntau ultimul lor cîntec; din cînd în cînd resuna unu țipetü ascuțit prin aer; ér zorile iernei tremurau în rașele palide ale sörelui.

Deodată unu foșnetü printre frunzele uscate, provenitü dela o rochiä de femeä, făcu pe Mercoeur să tremure. Fără îndoielä, erau și alți vizitatori aici, cari voiau să vädă castelul. Cu toți cei 15 ani trecuți, totuși aparința acesta femeescă, îi turburä visurile sale și-lü făcu melancolicu.

Töte amintirile, töte lucrurile, cari zăceau îngropate aici și cari acum răspîndeau parfumul lor tristü, töte acele obiecte, pe cari zăceau sfărämarea fericirii sale, desperarea sufletului său, vorü fi prețuite aici în bani, în monedä sunätöre, desconsiderändu lucrurile, ce le

nostru acum vatamă și pe conservativi, stălpul tronului și-ai altarului, prin aceea că se teme de pretensiunile lor. Bătrânul său cancelar, fondatorul noului imperiu, i-a spus înainte, când voia să convoce congresul social, că nu face bine. „Vei vedea Majestate”, îi duse consilierul său, înainte de a dimisiona, „că muncitorii, dela cară așteptă o nouă reformă și o mângăiere, îți vor fi mai multă nemulțumitor, de câtă complesanți. Te vor bate cu pietri, Majestate, îndată ce vor vedea, că întocmai ca alții, așa nici Majestatea ta nu le vei putea da „găina” tradițională a lui Henric IV. Ba vei vedea repetându-se scenele din 48 și poți ajunge să vezi, cum unia domnitorii prusianii e siliti a se refugia dinaintea revoluționarilor.” Reformatorul pătimășu însă, continuă Bismarck, n'a voit să asculte nimic și acum se află în conflict cu toți. Elu a indispușu toate partidele, a scărît în modu însemnat prestigiu împăraților hohenzolerni și a ajunsu într'o stare sufletesca, care justifică toate îngrijirile.....

O telegramă din Belgrad aduce scirea, că între regență și guvern s'au ivitu seriose divergențe de păreri privitoare la persoana ministrului de războiu. Se mai vorbesce, că guvernul actualu va fi înlocuit prin altul liberalu și că scupșina va fi disolvată. Cu greu însă acum pută crede, că scirea din urmă se nu fiă o esagerație, deoarece nu se pôte crede, că guvernul ar avé imprudența a se dimitte într'o luptă periculoasă cu radicalii. Faptu însă e, că majoritatea radicală nu voese să primescă de ministru de războiu pe unu oficeru, care se ține de partida liberală. E probabilu, că cu privire la persoana ministrului de războiu se va face unu compromis, fiindcă radicalii pretind, ca întregirea cabinetului să se facă încă în actuala sesiune a scupșinei.—O altă telegramă din Belgrad cu data de 2 Martie n. spune, că între Pasiu și regență s'a ajunsu la înțelegere față cu persoana ministrului de războiu și că numirea noului ministru s'ar fi subscrisu deja. Cabinetul deci s'ar compune astfel: Pasiu, ministru-președinte, de externe și de finanțe; Velimiroviu, ministrul lucrărilor publice; Milosavljeviu, ministru de interne; generalul Giurici, ministru de războiu; Georgeviu, ministru de justiție; Andrea Nicolici, ministru de culte; Dusmanici, ministru de comerțiu.

In Belgia, unde lumea politică se ocupă cu cestiunea revisiunea constituției, a fostu vorba zilele trecute erași de o crisa ministerială. Ministrul președinte Bernaert se dice că a amenințat, că se va retrage dela putere, deoa majoritatea sa nu se va pronunța în cestiunea revisiunei constituției în sensul

proiectului prezentat de guvern. Acestu proiectu nu consimte cu sufragiuul universalu și cu referendul regescu Diarulu „Frankf. Ztg” dice însă, că înțelegerea între membrii guvernului s'a restabilitu. Societatea politică progresivă din Belgia, „Association liberale”, a publicat unu manifestu, în care se provocă membrii ei să voteze pentru sufragiuul universalu, aparțină acesti membri partidei conservatore, liberale, sau democratice. Atitudinea acestă eschide ori-ce înțelegere între ea și partida moderată, care persistă cu energiă în contra sufragiuului universalu.

SCIRILE ŢILEI.

— 23 Martie. (4 Aprilie)

Adunarea generală a „Albinei” s'a ținutu Martia trecută. Profitulu curat în sumă de 69,136 fl. 82 cr. s'a distribuit conformu propunerii Direcțiunei, pe care am arătat-o în nr. 63 alu foiei nostre, er suma de 3248 fl. 16 cr., destinată spre scopuri culturale și de binefacere, s'a hotărît a se distribui în modulu următoru: 1.) „Asociațiunei Transilvane” în scopulu creării celor 10 stipendii à 50 fl. pentru elevele internatului împreună cu școala civilă de fete 500 fl. 2.) Școalei elementare de fete a reuniunei femeilor române din Sibiu 300 fl. 3.) Reuniunei sodalilor români din Sibiu spre acoperirea sperelor dispozițiunei, ce o va peringia în anulul curentu 100 fl. 4.) Stipendiu pentru unu studentu la cursulu comerialu de abiturienți 500 fl. 5.) Reuniunei române de cântări din Sibiu 50 fl. 6.) Secțiunei Sibiu a „Reuniunei carpatine transilvane” în scopulu edificării unei case de cură climatică pe muntele „Paltinișu” 200 fl. 7.) „Reuniunei carpatine transilvane” în scopulu înființării unui museu carpatin transilvan 50 fl. 8.) Reuniunei transilvane pentru științele naturale din Sibiu în scopulu edificării unui museu 100 fl. 9.) „Reuniunei pentru înfrumșetarea orașului Sibiu 50 fl. 10.) Reuniunei igienice din comitatulu Sibiu 50 fl. 11.) Gremiulu comerialu din Sibiu în scopulu susținerii unui cursu practic de contabilitate 50 fl. 12.) Institutulu pentru alimentarea săracilor din Sibiu 50 fl. 13.) Pentru tipărirea manualelor de instrucțiune la școala comerială română din Brașov 400 fl. 14.) Internatulu „Reuniunei femeilor române din Brașov” 100 fl. 15.) Societății academice „România Jună” din Viena 50 fl. 16.) Societății academice „Petru Maior” din Budapesta 50 fl. 17.) Nenoroțiilor prin focu din Nădășdia 100 fl. 18.) Nenoroțiilor prin focu din Glimboca 50 fl. 19.) Pentru restaurarea bisericei gr. catolice arse din Tustea 50 fl. 20.) Pentru restaurarea bisericei gr. arse din Bințiu 50 fl. 21.) La dispozițiunea direcțiunei,

ca să-i asemneze în cursulu anului 398 fl. 16 cr.

—x—

„Irridentă austriacă-română”. „Kreuzzeitung” primesc din Viena, cu data de 25 Martie n., următoarea telegramă: „Contele Pace, șeful țării din Bucovina, a primitu dela guvern ordinu de a fi moderat întru combaterea Românilor spre a împedea formarea unei irredente austriace-românești.

—x—

† Generalul Carp, inspectorul generalu alu artileriei române, a răposat alaltaer dimineța în Bucuresc în vârstă de 50 ani. Răposatul a fostu uuul dintre cei mai distinși oficeri ai armatei române densusu a făcutu campania din 1877—78. Inmormântarea s'a făcutu er cu mare cermeniu și cu onorurile militare cuvenite.

—x—

Regele României și sêracii. Din incidentulu sêrbătorilor Sf. Pasiu, M. S. Regele Carolu va dispune să se împărțescă ajutoare în bani, din cassetă sa privată, populațiunei sêrace din orașele Bucuresc, Iași, Craiova și Galați.

—x—

D-na Alexandri, veduva regretatulu poetu Vasile Alexandri, a oferit Academiei Române portretulu ilustrulu său soțu. Acestu portretu e lucratu în oleiu de cunoscutulu pictor din Iași, Stahi.

—x—

Președintele republicei franceze, după cum cetim în „Figaro”, a primitu în zilele trecute în audiență pe d. Neculae Crețulescu, ambasadorulu României la Parisu.

—x—

Exposiția din Chicago și comercianții români din Bucuresc. Cetim în foile din Bucuresc, că unu mare număr de comercianți români din Bucuresc și din provinciă au declarat, că voru lua parte la exposiția universală din Chicago.

—x—

Păcura în România. După o nouă statistică, în România, județulu Bacău, se află 74 exploatări pe puțuri de păcură și fabricațiuni de gaz, care produc pe anu 12,000,000 chilogram; alte 9 se află în T.-Ocna, cari produc 78,000 chilgr., er 4 în diferite comune, care produc 110,000 chilogram.

—x—

La duelulu Pace-Mustață. Din Cernăuți i-se scrie „Timpulu”, că duelulu cu pistolulu dintre Pace și Mustață n'a avut pentru celu din urmă nici o urmare gravă vătămătoare, pentru Pace însă da. Pistolulu acestuia a plesnit, rânindu-l la mâna dreaptă, er glonțulu a trecut peste capulu baronulu Mustață, care la rëndulu său a împușcat în aer. Rana contelui Pace e neînsemnată și se va vindeca în câteva zile. — Despre acestu

duel scrie diarul „Linzer Volksblatt” următoarele: Acesta nu mai merge, ca mania duelulu să se transplante și în Cislaitania și că unu președinte alu țării, nemijlocitul loțitoru alu M. Sale împăratulu, să fiă învinut de o faptă, care în codulu penalu e calificată de crimă. Sperăm, că guvernulu nu va tăce în casulu acestă, ci va face aceea, ce i-se impune oficiulu său.

—x—

Străinii din Franța. Se depeșază, că alaltaer, comisiunea Camerei franceze a aprobat raportulu delegatulu ei, d. Turrel, relativu la șederea străinilor în Franța. Raportulu propune: de a sili pe străini să se înscrie într'unu registru specialu la primărie; de a se impune străinilor toate sarcinile impuse și Francesilor. Raportulu respinge însă impunerea taxei militare și a taxei de ședere, ca contrarii tractatelor.

—x—

Fată uriașă. In Bright Star, America, se găsece o fată cu numele Nelli Wilson, care este de 8 urme și 3 degete înaltă și cântăresce 469 funți.

—x—

Coșertu. Cunoscuta cântăreță germană B. Riesenberger va da astăzi sêra unu concertu în sala cea mare a școlei evangelice de fete cu concursulu d-nei Maria Hintz, a d-lor Hintz și profesoră Lassel. Programu este foarte variat și lăsesă. Inceputulu la 8 ore sêra.

Inmormântarea pactului boemă.

Majoritatea comisiunei de împăcare a dietei boeme, după cum ni s'a telegrafat și nouă alaltaer, s'a pronunțat pentru amânarea pactului boemo-german în ședința sa ținută în 1 Aprilie n. c. Acestă este identic cu inmormântarea lui.

In ședința amintită s'a începutu desbaterea printr'o vorbire a deputatulu Dr. Vassaty, care dice, că va vota nu pentru amânarea punctațiunilor pactulu dela Viena, ci pentru respingerea acestora.

După aceea luă cuvântulu deputatulu Dr. Plener. Densusu dice între altele, că Cehii tineri sunt stăpânii situațiunei. Victoria loru este asigurată, ei de 2 ani de zile au cerut în modu amenințatoru, că punctațiunile dela Viena trebucesc delăturate, că dieta să nu mai fiă molestată cu proiectulu pactulu. Voința Cehilor tineri s'a implinitu, propunerile de amânare ale marilor proprietari se îngrijesc de aceea, ca proiectele pactulu să dispară din discuțiunea dietei. Dr. Juliu Gregor a avut deplină dreptate să dică, că aceste fracțiuni nu mai stau pe tărâmul punctațiunilor dela Viena. Dr. Mattus și deputatulu Zeithammer dicu, că nu pot intra în

pôte oferi acestu pământu, acesti arbori și aceste straturi. Ilu cuprinse unu sêmțământu, ca și când ar preda viața sa jefuirei, ca și când i-ar călca-o cu picioarele și ca și când și-ar fi disputat diferitele părți ale acesteia.

Elu și aduse aminte de paltinulu de lângă isvoru, în care elu, ca și unu copil, gravase amândouă numele lor. Fără să scie, ilu conduseră pașii săi acolo. Dêr încă odată se uită înapoi asupra visitatoarei.

Elu se oufundă erășe în visurile sale. Imaginea Luisei crescea în gândurile sale și lua în calcul formă mai hotărîtă; elu se afla acum în trecutulu, pe care ilu reinviase. Detailurile din viața ei îi se desfășurau înaintea privirilor sale sufletesce; o imagine palidă, ca și sôrele acestă de tîmna, se ivi înaintea sa. Și toate aceste lă cuprind și-lu țin strînsu încătușat. Elu simte ceva, ca și unu impulsu spre fugă, se simte ca unu călătoru, care s'a întorsu la punctulu de unde a plecat.

O, Luizo, Luizo! Unde este ea? Unde sunteți voi ore de amoru și feri-

ore, cari v'ăți jucat ai și cari ați fi durat până astăzi? Unde sunt copiii, cari fără indoiela ar fi învesilitu aleurile aceste prin strigătele lor, cari ar fi fostu mai dulci, decât cânteculu paserilor de asupra capetelor lor, decât mirosulu florileru, și decât umbra rîcorosă a arborilor, mîrtă pôte; dêr ore elu nu era mortu?

Elu se opri. Înaintea lui, printretrandafirii vestejiți apăr isvorulu, și lângă elu paltinulu. Incrustarea pe oja lui se mărise, așa încâtu literile impleticite ena în alta luaseră nisce dimensiu enorm. Acestu sêmă nepertoră de amintire, făc unu adencă impresiune asupra spiritulu său; în făcare anu crescuse acesta ajutat de puterea sucurilor arborelui. În sêmulu acestă se afla întrégă ironia lucrărilor, cari odată au fostu viță din viața noastră, o bucată din noi înșine, unu obiectu, care a aparținut ideilor și sentimentelor nostre.

Elu se simți fără de veste mai nenrocit, ca ori și când; melancolia lui se mărise până la desperare; elu se sim-

tea atât de nenrocit, încât mai bucurosu s'ar fi îngropat în singurătatea acestă. Ce bucuria sarbădă i-ar fi oferit arborii fără frunze; acestia sufereau ca și densusu. Aici viața sa ar fi fostu acoperit cu unu lînțolinu, și cine scie, pôte prin reînprospătarea în memoriă a suferințelor trecute, va pută să și alie durerea, după șum diamantulu scio-plesce numai prin altu diamant.

Elu se depărtă; dêr din nou apăr umbra acelei femei. Și când ridică ochii spre densus se opri fără de veste și scose unu țipetu:

— „Louizo!”

— „Henry!” strigă femeia.

* * *

Ei rămaseră unul în fața celuilaltu adencă emoționați și căutându-se cu privirea.

Ea mai întâiu se reculesc.

— „D-ta ești?” esclama ea.

Elu zîmbi încetu:

— „Să nu me fi cunoscut?”

Ea aruncă c privire lungă asupra

frunții sale pleșuve, asupra firelor argintii din barba sa, asupra încrețiturilor, în cari se perdea zîmbetulu lui.

— „Cum se pôte, schimba” omul murmură ea.

— „D-ta”, dice elu, „nu te-ai schimbatu.”

Ea oftă, și dede vîlul de pe față, descoperind astfelu firele de păr albe de pe tîmplele ei. Frumșetea îi rămăsese, dêr ca o lumină, ce se vede printr'unu vîl, teintulu ei luase o nuanță galbuie, luciulu slabu alu unui fructu de tîmna.

Și cum stăteau ei astfel, învîli în trecut, nu mai aveau ce să și spună unul altuia. Ca deosebire era între aceste două fețe, cum trăiră ele în amintirea lor și între fețele de acum, oboșite, cari sêmăneau, în oboșela lor, cu lucrurile din natura la inceputulu tîmnei. Din inimile lor se înalță mărturisirea mută a unei rîni, care a rămas nevindecată.

Timpulu, care potolesce mania, nu lăsase în ei nimic viu, decât gândulu

discusiunea proiectului pactului, până când egala îndreptăţire a limbilor, adică limba internă oficială cehică nu va fi garantată; în acelaşi sens s'au exprimat şi principele Schwarzenberg şi Fişera. Prin această se pune pe tapet o nouă condiţiune, pe care punctaţiunile nici nu o cunosc...

După aceea vorbi Dr. Kvičala, care combătut aserţiunile lui Dr. Plener, apoi se încheie discuţiunea şi se făcū votarea. Într'aceea Dr. Gregr, împărtăşesce, că la casă, decât propunerea sa privitoare la trecerea la ordinea şilei va fi respinsă, atunci partida sa se va abţine dela votare.

Dep. Dr. Mattus se rógă, ca la casă decât propunerea sa va fi respinsă, să se voteze separatū pentru propunerea contelui Bouquoy, şi adică mai întâiu asupra propunerii însăşi şi după aceea asupra motivării. Propunerea această sună: „Dieta amână discuţiunea mai departe asupra punctaţiunilor, ce se cuprindū în protocolul conferenţei din Viena din 19 Ianuarie 1890“.

Ear în motivare se accentuează, că scopul punctaţiunilor dela Viena, a fost mijlocirea unei înţelegeri între naţionalităţile, cari locuescū în Boemia, şi stabilirea unei păci naţionale, care se ocrotescă drepturile egale ale acestor două naţionalităţi. Apoi se dice, că discuţiunea proiectului pactului sub imprejurările actuale nu numai, că nu va duce la nici un rezultat, dăr va înăspri contrastele naţionale, deoarece una dintre cele două naţionalităţi păşesce făţiş în contra punctaţiunilor dela Viena.

Propunerea lui Gregr a fost respinsă. Dep. Dr. I. Gregr însinua unū votū alū minorităţii. Cehii tineri părăsescū intracasa sala. Propunerea lui Mattus încă a fost respinsă.

Apoi urmă votarea asupra propunerii contelui Bouquoy. Propunerea de amânare a fost primită cu voturile Cehilor bătrâni şi ale marilor proprietari în contra voturilor Germanilor. Din contră motivarea acestei propunerii a fost respinsă. Pentru această au votatū numai marii proprietari.

Aşa s'a înmormântatū pactulū boemū, ér foile boeme fi dion unū: Requiescat in pace!

Maghiarisarea comerului.

Bălaurul maghiarisării are nenumărate capete. Ici şcolele, colo reuniunile, dincolo numele maghiare sunt totū atâtea victime ale acestui bălaurū nesaturatū.

Şovinisti delā foile unguresci se constituiescū în tribunalulū de judecată asupra limbelor nemaghiare din patriă şi decretuează stîrpirea şi nimicirea lorū, chiar şi cu cele mai barbare mijloce. Ei sâdescū ură şi duşmăniă în masele po-

porului maghiarū faţă cu totū ce nu e ungurescū şi din nenorocire veninulū injectatū de ei pune într'o febrilă stare de agitaţiune aceste mase. Cultulū maghiarării, nutritū şi lăţitū astfel, progresază mereu şi totū mai multū produce rōde desastrose pentru limbile nemaghiare din această nefericită ţeră poliglota.

Scimū, că reuniunea „Magyar Egyesület“ a ridicatū „bioiu de foc“ asupra totū, ce e „streinū“. Pressa maghiarā a publicatū cu multă satisfacţiă cunoscutulū ei apelū şi mai ales se bucurā, că noua reuniune şi-a luatū, în primulū locū, de ţintă, maghiarisarea comerului.

Vorbindū de această, diarulū kossuthistū „Egyetértés“ dicea între altele, că tocmai ţinta această justifică dreptulū ei de existenţă, pentru că germanismulū lūmei comerciale este de natură a se aplica în contra lui activitatea energicā a „reuniunii maghiare“, fiindcă se vede, că elū (germanismulū) se opune progresulū naturalū şi tuturor legilorū desvoltării.

„Magyar Egyesület“, continuā fōia kossuthistā, a făcutū deci unū pasū forte înţeleptū, vindū se deştepte în lumea comercială din capitală conştiinţa naţională. Comitetulū executivū alū naţiei reuniuni, dice „Egyetértés“, a adresatū o scrisōre bine motivatā către preşedintele camerei comerciale, Wahrmann Mor, rugându-lū să ia elū iniţiativa la maghiarisarea comerului şi a industriei în capitală; să şi punā în jocū totā influenţa sa, întru delăturarea firmelorū şi inscripţiilorū streine din Budapesta şi pentruca registrele şi corespondenţa să se pōrte în limba maghiarā.

Fōia ungurescā din vorbă apoi îşi exprimā oredinţa, că preşedintele camerei de comerū şi industrie va folosi momentulū spre a lua iniţiativa întru maghiarisarea comerului, ceea ce nu va suferi naufragiū. Decă se va maghiarisa o parte a comerului din capitală, atunci o timpulū se va maghiarisa totū.

Ce mai vrēţi? Ce mai putemū noi aştepta dela nisce ōmeni, cari cerū ca registrele şi corespondenţa comercială să se pōrte pe viitorū exclusivū unguresc? Nota caracteristicā a situaţiei deci este: maghiarisare pe totā linia.

Dăr dice unū proverbū românescū, că Dumneşeu nu lasă să crească cōrnele boilorū până la cerū!

Instrucţiunea publică în Italia.

Celū mai nou „Anuarū statistico italianū“ presentā starēa instrucţiunei publice în Italia în anii 1887 şi 1888 astfel: 2224 asile de copii (publice şi pri-

vate) frecventate de 260,000 copii; în 1872 erau numai 1100 asile, cu 130,000 copii. Apoi 44,000 şcole primare publice, 7607 şcole primare private, 2815 şcole primare neregulate, 56,000 învăţători primari, pe lângă alţi 6000 pentru şcolile de sēra şi de sērbătoare, şcoli normale, sēu preparandii 137 cu 1320 profesori şi 12,000 şcolari. — În 1871 erau 115 şcoli cu 6000 şcolari. Gimnasii şi licee 1048, şcoli tehnice 409, institute tehnice 81, universităţi 24 (destatū, libere şi cursuri universitare anexate la licee) cu 1500 profesori şi 16,000 studenţi. Cea mai frecventatā universitate este cea dela Neapol cu peste 4000 studenţi; cea mai sēracā este cea dela Maderata cu 14 profesori şi 91 studenţi.

Afarā de acestea mai sunt: Institute superioare şi şcoli speciale de comerū, de sciinţe sociale, de agricultură, de aplicaţiune pentru ingineri, de veterinăriă etc. Cu totulū peste 30, pe lângă 168 şcoli de arte şi de meserii, de artă aplicatā la industriă şi de profesiuni femeesco.

Resultā din această statisticā, că peste trei milioane de tineri de totā vērsta îşi primescū anualū instrucţiunea în diferite şcoli ale regatului Italiei.

Intregā populaţiunea Italiei în 1888 se socotea cu 30,561,000, deci la 10 locuitori ai Italiei unulū este şcolari.

Pentru totā această instrucţiune, statulū italianū cheltuesce... (1891) 42,466, 827 franci, adică 1 fr. 38 de fiecare locuitorū, sēu 14 franci 12 centime pentru fiecare şcolari. În România — observā „Revista Pedagogicā“ — statulū cheltuesce pentru instrucţiunea publicā: 16,579,502 fr. adică 3 fr. de fiecare locuitorū — mai multū decâtū îndoiţū, ca în Italia.

Literaturā.

A apărutū: „Sur les synthèses de L'isoquinoline et de L'orthophé nantroline. Disertaţiune presentatā facultăţii de sciinţe dela universitatea din Geneva (Elveţia) pentru obţinerea gradului de doctorū în sciinţe, lucratā de Stefanū A. Popovici din Braşovū (Austria) imprimeria Romet, Boulevard de Plainpalais 26. Geneva.“

Dare de sēmă, mulţamită publică şi încă ceva.

Ecica-română, (Toronto), 26 Febr. v. 1892.

La concertulū arangiatū în 2 (14) Februarie c. de corulū vocalū din Ecica, în favorulū şcolei române confesionale, au suprasolvitū următorii d-ni: Iosifū Secoşianu, mare proprietarū (Toraculūmare) 3 fl. 50 cr., Milanū Miclea, neguţătorū (Uzdinū) şi Ioanū Molnarū, vice-notarū, câte 1 fl. 50 cr., Vincenţiu Petroviciu, parochū (Toraculū micū) şi Nicolau Magdu, parochū câte 1 fl., Carol Abfall, protopresbiterū, Svetozarū Theodorovic parochū, Bela Breisach, capelanū, Ioanū Mioeu, notarū, Franz Kluch, directorū la domeniu, Albert Lunyasek, Augustinū Brettschneider, Otto Reichmann, totū din Ecica, — câte 50 cr.; Traianū Guguleanu pedagogū (Satulū nou) 50 cr., Ioanū Buşu juratū 40 cr., Traică Mioeu 30 cr., Traianū Magdu 25 cr.

Oferte benevole de câte 1 fl. amū primitū dela d-nii: Trifonū Miclea, protopresbiterū în Uzdinū, Costa Tomiciū, neguţătorū în Sefcherinū şi dela d-na ved. Sofia Popoviciu preotēsă în locū. Primescā totū aceşti marimonioşi contribuenţi adēna noastră mulţamită pentru frumosulū spriginū material, ce ni-l'au datū.

Venitulū brutū a fostū 119 fl. 51 cr., subtragēndu-se speşele de 52 fl. 15 cr., a rēmasū venitū nett 67 fl. 36 cr.

Incā ceva. Scimū, D-le Redactorū, că D-vōstrē daţi locū în diarū şi fără taxā „Dărilor de sēmă şi mulţamitelorū publice“. Noi însă considerāndū, că aceste „dări de sēmă şi mulţamite publice“ — lecturi adevēratū sarbede — cuprindū multū locū în diarū, fără nici unū profitū realū pentru puţinū sprigină noastră diaristicā, — Vē rugāmū respectuosū să primiţi 1 fl. ca taxā pentru publicarea ei. N'ar strica, decât şi alţii ne-ar imita pe noi, ba n'amū putē lua în nume de rēu chiar decât aţi impune o anumită taxā pentru publicarea dărilor de sēmă, căci atunci pōte s'ar mai rări, atâtea socotele ve-

demū publicate prin diare şi cari pentru cetitori de obicei nu suntū de nici unū interesū*).

George Agotescu, Iuliu Brēnda, notariu. cassaru.

DIVERSE.

Unū profetū nesigurū. Profetulū englesū Baxter, care a prevestitū perrirea lūmei în 11 Aprilie anulū 1901, a ţinutū în zilele trecute ēraşi o conferenţă despre marele evenimentū, la care trebuie să se pregătescā totū. Deodatā se ridicā unū individū dintre ascultătorii, care întrebā pe vorbitorū, că ore elū e gata, să doneze întrēga sa avere pentru scopul de binefacere şi anume după 11 Aprilie 1901 Baxter dīse că această e cu totulū nefolositorū, căci nu va mai trăi nimenā. „Nu face nimicū“, dīse individulū, „pōte vorū scāpa câţiva pēcătoşi, cărora le va prinde bine banii aceştia. Eu şi cu unū amicū alū meu voimū să figurāmū ca administratori ai acestei fundaţiuni. Aşadērā pregătescō actulū de donaţiune! Baxter însă nu voi să facā această, oi o luā la şănētōsa. Prin urmare lumea nu se va prapādi în 11 Aprilie 1901.

Lumina electrică a omnibusurilor din Londra. Stradele Londrei suntū înţesate de multime de omnibusuri, multū mai micū dealtminteri decât omnibusurile din Parisū, şi aparţinū mai multorū companii rivale. Cea mai mare parte, ca să nu dicemū universalitatea acestorū omnibusuri, erau luminate până acum de lāmpi cu uleiū şi, printr'o ciudatā potrivēlă, tōte aceste lāmpi suntū furnisate şi întreţinute, în virtutea unui contractū generalū cu companiele omnibuselorū, de o singurā întreprindere, care ţine în mâinile ei de mulţi ani afacerea această. Acum cât-va timpū, întreprinderea area hotărītū să experimenteze lumina electrică pentru iluminatulū vehiculelorū tropoliei şi, în acestū scopū, s'au aţatū acumulatori şi lāmpi cu incandescenţă în şese-şase de omnibusuri. Pare că rezultatele au fostū satisfăcētōre şi se va întinde, fără îndoiēlă, sistemulū la unū numărū şi mai mare de trāsuri. Negreşitū rezultatulū acesta e forte satisfăcētōr pentru Englesi, cari obicinescū să-şi cetescā gazetele pretutindenī şi în totdeuna.

* La ofertulū acesta alū fraţilor din Ecica vomū rēspunde cu altā ocaşiune în deosebī. — Red.

„ALBINA“ institutū de creditū şi de economii, Filiala Braşovū.

Conspectulū operaţiunilor de casă în luna Martie 1892.

Table with financial data for Albina institution, including entries like Cassa in numerarū la 1 Martie, Depunerī spre fructificare, etc.

Table with financial data for Albina institution, including entries like Depunerī spre fructificare, Cambii escomptate, etc.

V. Bologa, m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigentū. adjunctū.

V. Ūvegeş, m. p. comptabilū.

Proprietarū: Dr. Aurel Murc... singurū preestătū, pe

la ferocirea trecutā. Şi ei se simţiau din ce în ce mai multū cufundaţi în jalea sērei şi a iernei prin regretulū bucurilorū perdute, alū ōrelorū fericite, cari ar fi pututū să mai dureze, dăr cari nu s'au mai întorsū.

— „Ce te aduce aici?“ întrebā ea în fine.

— „Voiamū să cumpēratū vila“. Apoi dīse elū, după unū timpū ōrecare.

— „Şi D-ta?“

— „Şi eu,“ dīse ea, „aveam aceeaşi intenţiune.“

Elū prinse mâna ei.

— „Louizo!“

Ea şi plecā capulū pe umerii bărbatului şi plāngea încetū. Ea deplāngea vieţā ei perdatā, amorulū ei înăbuşitū de mândriă şi mâniă. Ea deplāngea iertarea ce nu o primise. O compătimire de sine cuprinse inima ei.

— „Luizo“, începū elū din nou, „eşti liberă?“

— „Ah!“ rēspunse ea zăpăcitā.

— „Ei...?“ întrebā elū cu voce tremurātōre.

Ea plāngea şi mai tare, rēzimāndu-şi capulū din nou pe umerii lui, dăr lacrimile ei erau acum de o dulcēţā nemărginită. Era desperarea întregii sale vieţi, care curgea cu lacrimile ei şi dispăreau. În ochii sēi se ivi o rază de bucuriă şi fericire dulce ca şi tōmna, a cărei ultime drăgōstiri îi incungiuau melancolicū, ca şi şurilū frunzişului sub sōrele blāndū, şi ei simţiau, că pururea s'au cōtatū; că s'au gāsītū în fine şi că nu se vorū mai părăsi nici odatā.

Sōrele se făcū şi mai palidū, când ajunse în orizontū. Razele lui se juoau printre crengile arborilorū, întocmai ca şi o privire amicală printre genele, cari se plēcā, când pe buze se ivesce unū zîmbetū de amorū. Şi în amurgitulū şilei, simţeau şi, ca şi când după o călătorie obositōre şi lungā s'au întorsū acasă la caminulū familiarū, în pacea liniştitā a ōrelorū pline de ferocire

Ucu.

De închiriat

Villa Nica

din dealul Străjei

cu începere dela 15 Aprilie stil n.

Informațiuni se dau din comlesență de d-lu avocat S. Damianu.

Cursul la bursa din Viena

din 2 Aprilie a. c. 1892

Table with financial data including gold and silver prices, exchange rates, and interest rates.

Prețurile cerealelor din piața Brșaov.

din 1 Aprilie 1892.

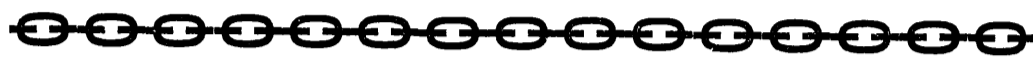
Table listing grain prices (wheat, rye, barley, etc.) with columns for measurement, quality, and price.

Cursulu pieței Brșaov

din 4 Aprilie st. n. 1892

Table listing market prices for various goods like flour, oil, and other commodities.

Advertisement for Iosif Csik, a cement manufacturer, featuring medals from various international exhibitions and contact information.

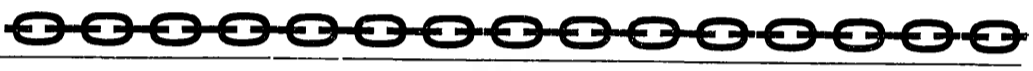

Avisu d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiune să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal...

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lamurtu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, etc.), train types, and departure/arrival times.

Nota: Numerii încadrați cu linii gróse însemnăză orele de noapte.